9 клас

Відповіді:
Завдання 1.
1в. 2а. 3б. 4г. 5г. 6г. 7б. 8а. 9 г. 10 б.

Завдання 2.
1.Пра́во — обумовлена природою людини і суспільства (0,5 бала) система регулювання суспільних відносин (0,5 бала), що виражає свободу особистості, та якій притаманні нормативність, формальна визначеність в офіційних джерелах (0,5 бала) і забезпеченість можливістю державного примусу (0,5 бала).
2. Норматúвно - правовúй áкт — офіційний письмовий документ (0,5 бала) , ухвалений уповноваженими на це суб'єктами правотворчості (0,5 бала) у визначеній формі та за встановленою процедурою (0,5 бала), який вміщує юридичні норми (0,5 бала).
3. Юридична відповідальність - це різновид соціальної відповідальності (0,5 бала), який спричиняє виникнення для правопорушника певних негативних для нього наслідків (0,5 бала), пов'язаних із обмеженням його прав (0,5 бала) або покладенням на нього додаткових обов'язків (0,5 бала).
4. Правовідносини - це різновид суспільних відносин (0,5 бала), які врегульовані нормами права (0,5 бала), учасники яких наділяються взаємними правами та обов'язками (1 бал).
5. Форма держави - це спосіб організації (1 бал). та здійснення державної влади (1 бал).

Завдання 3.
1. Відмінні ознаки правовідносин та інших видів суспільних відносин (далі - ІВСВ)
1. Якщо правові відносини врегульовані одним видом соціальних норм - нормами права, то ІВСВ - врегульовані цілим рядом соціальних норм, а саме нормами моралі, звичаєвими нормами, релігійними та корпоративними.
2. Визначальна роль у регулюванні правових відносин належить державі. У регулюванні ІВСВ держава участі не приймає, за винятком прийняття нормативно – правових актів, на підставі яких створюються корпоративні норми.
3. Правові відносини виникають на підставі соціальних норм, які є формально визначеними, у той час як ІВСВ виникають на підставі соціальних норм, які здебільшого не є формально визначеними.
4. Правові відносини, на відміну від ІВСВ, посідають центральне місце у системі суспільних відносин, оскільки стосуються найбільш важливих сфер життя людини.
5. Правові відносини мають пріоритет над ІВСВ.

6. Правові відносини та ІВСВ різняться за підставами виникнення, зміни та припинення, а також за наслідками, які породжуються вступом у ці види суспільних відносин.
7. Коло учасників правових відносин дещо ширше ніж коло учасників ІВСВ. Для прикладу, юридичні особи не можуть бути учасниками суспільних відносин, які врегульовані нормами моралі.
8. Існує суттєва відмінність між об'єктами, з приводу яких суб'єкти можуть вступати у правові відносини та ІВСВ.
9. Правові відносини, на відміну від ІВСВ (за винятком корпоративних у деяких випадках), охороняються державою та забезпечуються заходами державного впливу.
10. Правові відносини, на відміну від ІВСВ, мають чітко визначену класифікацію.

2. Відмінні ознаки федерації та унітарної держави (далі - УД)
1. Якщо УД являє собою єдине територіальне ціле, то територія федерації складається з територій її суб'єктів.
2. Якщо в УД єдине громадянство і єдина конституція, то у федерації – подвійне громадянство і подвійна конституція.
3. Якщо УД відзначається наявністю єдиної системи верховних органів влади, то у федерації діють найвищі органи влади кожного суб'єкта федерації і створюються спільні найвищі органи влади з обов'язковим представництвом у них суб'єктів федерації.
4. Якщо УД у міжнародних відносинах є єдиним суверенним суб'єктом міжнародного права, то за федеративного устрою, як правило у національних федераціях, суб'єктом міжнародно-правових відносин може виступати, як правило, не тільки держава в цілому, а й суб'єкти федерації.
5. Суб'єкти федерації, на відміну від суб'єктів УД, самостійно вирішують питання свого адміністративно-територіального устрою.
6. У федерації існує двоканальна податкова система. Тобто перелік і розмір податків встановлюється як федеративними законами, так і законами суб'єктів федерації. При цьому види податків у різних суб'єктів та їх розмір можуть не співпадати. В УД існує одноканальна система податків, тобто як загальнодержавні податки, так і місцеві, встановлюються законодавством, а місцеві органи влади визначають тільки розмір податків у тих межах, які визначені законом.

Завдання 4.
1. 1В; 2Д; 3Г; 4А. 2. 1Б; 2Д;. 3 Г; 4А.

Завдання 5.
Задача № 1

1. Дисциплінарна. 2. Цивільна. 3. Матеріальна. 4. Адміністративна. 5. Кримінальна.

Задача № 2

Ситуація 1. Суб'єктами правовідносин є Марина і книгарня. Об'єктом є дії по передачі книги, юридичний зміст становить право Марини придбати книгу в магазині та заплатити за покупку, а також право книгарні вимагати оплати покупки та обов'язок по передачі товару покупцеві (Марині). Юридичним фактом є договір купівлі – продажу як різновид правочину.

Ситуація 2. Суб'єктами правовідносин є Ернест та Кравчук. Об'єктом є знайдений Ернестом паспорт. Юридичний зміст правовідносин становить право Кравчука вимагати повернення загубленої речі та обов'язок Ернеста цю річ повернути або її власнику або ж передати до органів внутрішніх справ. Юридичним фактом є юридичний вчинок - знахідка.

Завдання 6.

Ознаки права:

- встановлюється або санкціонується державою:
- є системою норм;
- є загальним;
- є загальнообов'язковим;
- охороняється державою;
- є формально визначеним.

Правила оцінювання завдань

Завдання 1. Тести оцінюються в 1 бал або в 0 балів.

Завдання 2. Визначення понять оцінюються за вищезазначеними критеріями (вказані у відповідях до завдань).

Завдання 3. У першому порівняльному завданні треба виставити по 0,5 бала за кожну правильно названу рису порівняння. У другому треба виставити по 1 балу за кожну правильно названу рису порівняння.

Завдання 4. Кожна правильно встановлена відповідність оцінюється в 1 бал.

Завдання 5.

Задача № 1 оцінюється у 5 балів, по 1 балу за кожен правильно визначений вид юридичної відповідальності .

Задача № 2 оцінюється у 8 балів, по 1 балу за правильно визначені елементи правовідносин у кожній із ситуацій.

Завдання 6. Кожна правильно названа ознака права оцінюється в 1 бал.

10 клас

Відповіді:
Завдання 1.
1.в. 2. а. 3.г. 4. б. 5. а. 6. в. 7. в. 8. а. 9. г. 10. в.

Завдання 2.
1. Правовий прецедент - це джерело права (0,5 бала), що являє собою письмове або усне рішення судового або адміністративного органу (0,5 бала), якому надається державою формальна обов'язковість (0,5 бала), і воно стає нормою, еталоном, зразком при розгляді всіх подібних справ у майбутньому (0,5 бала).
2. Функції держави – це основні напрямки діяльності держави (1 бал), у яких виражається її соціальна сутність (1 бал).
3. Сім'я - первинний осередок суспільства (0,5 бала), який складають особи, що пов'язані спільними проживанням і побутом (0,5 бала), та взаємними правами і обов'язками (1 бал).
4. Об'єкти правовідносин – це ті соціальні цінності (1 бал), з приводу яких сторони вступають у правові відносини (1 бал).
5. Кримінальне покарання - це захід примусу (0,5 бала), що застосовується від імені держави за вироком суду (0,5 бала), до особи, визнаної винною у вчиненні кримінального правопорушення (0,5 бала), і полягає в передбаченому законом обмеженні прав і свобод засудженого (0,5 бала).

Завдання 3.
1. Відмінність між правовою державою (далі - ПД) та соціальною державою (далі - СД)
1.Якщо ПД встановлює систему захисту основних громадянських прав і свобод, то СД – забезпечує гарантування певного спектру цих прав.
2. Якщо ПД не втручається у процес розподілу чи перерозподілу суспільного багатства та природних ресурсів, то СД – цим займається, але поважає при цьому такі правові норми, як рівноправність усіх форм власності, недоторканність приватної власності, персональна відповідальність.
3. ПД і СД різними шляхами забезпечують благо кожного окремого індивіда.
4. СД з необхідністю, за своїм визначенням, повинна бути правовою, але не кожна ПД є СД.
5. Якщо СД виступає в ролі опікуна, то ПД - у ролі сторожа, тобто охоронця верховенства права, прав і свобод.

2. Відмінні ознаки виправних робіт як кримінального покарання (далі – ВРЯКП) та виправних робіт як адміністративного стягнення (далі – ВРЯАС).
1.ВРЯКП, на відміну від ВРЯАС, тягнуть за собою судимість.
2. Якщо ВРЯКП призначаються на строк від 6 місяців до 2 років, то ВРЯАС – до 2 місяців.
3. Якщо із суми заробітку засудженого до ВРЯКП провадиться відрахування в доход держави у розмірі , встановленому вироком суду, в межах від 10 до 20

відсотків, то з суми заробітку особи, на яку накладено адміністративне стягнення у виді виправних робіт проводиться відрахування в дохід держави у розмірі, встановленому постановою суду в межах до 20 відсотків.
4.У Кримінальному кодексі, на відміну від КУпАП, міститься перелік кола осіб, до яких не застосовуються виправні роботи.
5. Якщо ВРЯКП можуть бути замінені штрафом, за умови, що особа, засуджена до відбування виправних робіт, стала непрацездатною після постановлення вироку суду, то ВРЯАС можуть бути замінені штрафом або адміністративним арештом у разі ухилення особи від відбування виправних робіт.

3. Відмінні ознаки догани як заходу впливу, що застосовується до неповнолітніх (далі - ДЯЗВЩЗДН) та догани як дисциплінарного стягнення (далі - ДЯДС)
1. ДЯЗВЩЗДН застосовується за скоєння адміністративних правопорушень, а ДЯДС застосовується до працівника за порушення трудової дисципліни.
2. Неповнолітні, до яких застосована догана як захід впливу, до застосування цього заходу впливу вступають із державою здебільшого у одноактні адміністративно-правові відносини всупереч нормам права, а працівники, яким оголошується догана, перебувають із власником підприємства у триваючих правових відносинах, хоча догана їм оголошується за одноразове недотримання чи не виконання правових норм, які містяться у трудовому законодавстві або в колективному договорі.
3. ДЯЗВЩЗДН може бути застосована виключно за порушення правових норм, які містяться в нормативно-правових актах, а ДЯДС може бути також застосована за порушення договірних норм.
4. ДЯЗВЩЗДН застосовується органом адміністративної юрисдикції, а ДЯДС накладається органом, якому надано право прийняття на роботу.
5. ДЯЗВЩЗДН може бути застосована не пізніше двох місяців з моменту скоєння правопорушення, а ДЯДС може бути застосована не пізніше одного місяця з дня виявлення дисциплінарного проступку і не пізніше шести місяців з дня його скоєння.
6. Перед накладанням ДЯДС від працівника має бути взято письмове пояснення, а при застосуванні ДЯЗВЩЗДН такого не вимагається.
7. ДЯЗВЩЗДН застосовується замість накладання адміністративного стягнення, а ДЯДС інколи може бути накладена замість звільнення з роботи за ініціативою власника підприємства.

Завдання 4.
1. 1Г; 2Д; 3Б; 4В. 2. 1Б; 2В; 3Д; 4А.

Завдання 5.
Задача № 1

Не дивлячись на те, що Артем заволодів особистими речами Оксани у той момент, коли вона була у непритомному стані і, як випливає з умов задачі, ніхто інший не бачив як Артем протиправно забирає майно потерпілої, дії Артема слід кваліфікувати не як крадіжку, а як грабіж. При цьому слід зауважити, що мова іде про кваліфікований склад грабежу, а саме: грабіж, поєднаний з насильством, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, тобто пограбованої особи. Цей злочин як і будь – який інший має свій об'єкт. Як родовим, так і безпосереднім об'єктом цього злочину є право власності на відібрані речі, а самі ці речі становлять предмет злочину. З об'єктивної сторони злочин характеризується відкритим викраденням майна. Суб'єктивна сторона злочину характеризується наявністю у винної особи прямого умислу на протиправне заволодіння чужим майном і корисливим мотивом. Такий злочин не може скоюватися з необережності. Суб'єктом грабежу може бути осудна особа, яка досягла 14 річного віку.

Задача № 2

Як видно з умов задачі сторони уклали між собою договір позики. Він є одностороннім, бо Іванові (позикодавцю) належить тільки право вимоги повернення боргу, а Олегові (позичальнику) тільки обов'язок щодо його (боргу) повернення. У ситуації, що аналізується, мають місце відносні правові відносини, а не абсолютні, тому обов'язки їх учасників можуть полягати тільки у виконанні активних дій, а не у пасивній поведінці. Іншими словами те, що Іван не може вимагати дострокового повернення боргу не може вважатися його обов'язком і, відповідно, правом Олега. Таким чином, договір є одностороннім, оскільки відсутня наявність взаємних прав і обов'язків.

Правила оцінювання завдань

Завдання 1. Тести оцінюються в 1 бал або в 0 балів.

Завдання 2. Визначення понять оцінюються за вищезазначеними критеріями (вказані у відповідях до завдань).

Завдання 3. У кожному порівняльному завданні треба виставити по 1 балу за кожну правильно названу рису порівняння.

Завдання 4. Кожна правильно встановлена відповідність оцінюється в 1 бал.

Завдання 5.

Задача № 1 оцінюється у 10 балів. Правильна кваліфікація діяння - 3 бали; вказівка на кваліфікований склад грабежу - 1 бал; за визначення об'єкта злочину - 1 бал; за визначення предмета злочину - 1 бал; за правильне визначення об'єктивної сторони - 1 бал; за правильне визначення суб'єктивної сторони - 1 бал; за вказівку на те, що злочин може скоюватися тільки за наявності умислу – 1 бал; за правильне визначення суб'єкта - 1 бал.

Задача № 2 оцінюється у 7 балів. За правильне визначення договору, який уклали між собою сторони – 2 бали. За правильне визначення

односторонності цього договору - 1 бал. За правильне визначення виду правовідносин, що виникли між сторонами, залежно від ступеня визначеності кола суб`єктів, які виступають сторонами у правовідносинах – 2 бали; за правильне зазначення того, що обов'язки учасників даних правовідносин можуть полягати тільки у виконанні активних дій, а не у пасивній поведінці – 2 бали.

11 клас

Відповіді
Завдання 1. Тести
1а. 2г. 3в. 4в. 5б. 6а. 7г. 8б. 9а. 10г.

Завдання 2.
1. Трудовий договір з нефіксованим робочим часом - це особливий вид трудового договору (0,5 бала), умовами якого не встановлено конкретний час виконання роботи (0,5 бала), обов'язок працівника виконувати яку виникає виключно у разі надання роботодавцем передбаченої цим трудовим договором роботи (0,5 бала), без гарантування того, що така робота буде надаватися постійно, але з дотриманням умов оплати праці, передбачених трудовим законодавством (0,5 бала).
2. Державна зрада – це діяння, умисно вчинене громадянином України (0,5 бала). на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України: перехід на бік ворога в період збройного конфлікту (0,5 бала), шпигунство (0,5 бала), надання іноземній державі, іноземній організації або їх представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України (0,5 бала).
3. Цифрова річ - це благо, що створюється та існує виключно у цифровому середовищі (1 бал) та має майнову цінність (1 бал).
4. Конституційна скарга - це це подане до Суду письмове клопотання (0,5 бала). щодо перевірки на відповідність Конституції України (0,5 бала) (конституційність) закону України (його окремих положень) (0,5 бала), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (0,5 бала).
5. Патронат над дитиною - це тимчасовий догляд, виховання та реабілітація дитини (0,5 бала), в сім'ї патронатного вихователя (0,5 бала) на період подолання дитиною, її батьками або іншими законними представниками (0,5 бала). складних життєвих обставин (0,5 бала).

Завдання 3.
1. Відмінні ознаки конституційно – правових норм (далі – КПН) та норм інших галузей права (далі – НІГП)
1. КПН регулюють більш важливі суспільні відносини, ніж НІГП.
2. КПН, на відміну від більшості НІГП, носять установчий характер.
3. КПН мають вищу юридичну силу по відношенню до НІГП.
4. КПН, на відміну від НІГП, здебільшого містять тільки диспозицію, значно рідше диспозицію гіпотезу і дуже рідко санкцію.
5. КПН регулюють відносини між особливим колом суб'єктів, що здебільшого не є характерним для НІГП.
6. Ступінь визначеності принципів КПН значно менший, ніж ступінь визначеності принципів НІГП.
2. Відмінні ознаки недієздатності та неосудності

1. Якщо недієздатність – це категорія цивільного права, то неосудність – кримінального та адміністративного.
2. Якщо стан недієздатності є постійним (аж до поновлення у дієздатності), то стан неосудності особи визначається лише на момент вчинення нею суспільно небезпечного діяння чи суспільно шкідливого діяння, тобто особа, яка раніше була визнана неосудною при вчиненні повторного суспільно небезпечного діяння чи суспільно шкідливого діяння, може бути визнана осудною.
3. Недієздатна особа завжди є неосудною, однак не кожна неосудна особа є недієздатною.
4. Якщо недієздатність є перешкодою до самостійного вступу особи у цивільно-правові відносини, до укладання шлюбу, прийняття на роботу тощо, то неосудність особи є перешкодою для притягнення її до кримінальної чи адміністративної відповідальності у разі скоєння нею діяння, яке заборонене нормами кримінального чи адміністративного права.
5. Якщо для визнання особи недієздатною існує єдина підстава – хронічний, стійкий психічний розлад, за якого особа не здатна усвідомлювати своїх дій та керувати ними, то для визнання особи неосудною існує кілька підстав (неможливість усвідомлення своїх дій (бездіяльності) або керування ними внаслідок хронічного психічного захворювання, тимчасового розладу психічної діяльності, недоумства або іншого хворобливого стану психіки).
6. Якщо над недієздатною особою встановлюється опіка, то до неосудної особи за рішенням суду можуть бути застосовані примусові заходи медичного характеру.
7. Якщо шкода завдана недієздатною особою відшкодовується опікуном, або закладом, який зобов'язаний здійснювати нагляд за нею, якщо він не доведе, що шкода була завдана не з його вини, то неосудна особа не підлягає кримінальній відповідальності.
8. Не співпадає коло осіб, які можуть звертатися до суду з приводу визнання особи недієздатною та визнання особи неосудною.
9. Якщо визнання особи недієздатною здійснюється за правилами цивільного судочинства, то визнання особи неосудною – за правилами кримінального судочинства.
10. Недієздатність особи, на відміну від неосудності особи, може визнаватися судом і після смерті цієї особи.

Завдання 4.
1. 1Б; 2В; 3Г; 4Д. 2. 1Б; 2Д; 3Г; 4В.

Завдання 5.
Задача № 1
1.За видом суспільних відносин вони є цивільними; за характером об`єктів, з приводу яких вони відбуваються – майновими; залежно від суб`єктів, які є їх учасниками – змішаними; залежно від кількості суб`єктів, які беруть у них участь – простими; залежно від ступеня визначеності кола суб`єктів, які виступають

сторонами у правовідносинах – відносними; залежно від підстав їх виникнення – договірними; за тривалістю часу, протягом якого вони відбуваються – одноактними; залежно від функціонального призначення – регулятивними; залежно від характеру обов`язків – активними; залежно від характеру правових норм, на основі яких вони виникають – матеріально-правовими; залежно від особливостей розподілу прав і обов`язків між їх суб`єктами – двосторонніми.

Задача № 2

Ситуація 1. Має місце грубе і цинічне порушення двох засад. По - перше - публічності, а по - друге - відкритості.

Ситуація 2. Глава районної державної адміністрації не є суб'єктом виборчого процесу і тому не мав права втручатися у виборчий процес. А загалом має місце порушення засади законності.

Ситуація 3. Директор підприємства порушив таку засаду виборчого процесу як неупередженість.

Ситуація 4. Порушено засаду свободи передвиборної агітації, рівних можливостей доступу до засобів масової інформації.

Правила оцінювання завдань

Завдання 1. Тести оцінюються в 1 бал або в 0 балів.

Завдання 2. Визначення понять оцінюються за вищезазначеними критеріями (вказані у відповідях до завдань).

Завдання 3. За перше порівняльне завдання треба виставити по 1 балу за кожну правильно названу рису порівняння та по 0,5 бала за кожну правильно названу рису порівняння у другому порівняльному завданні.

Завдання 4. Кожна правильно встановлена відповідність оцінюється в 1 бал.

Завдання 5. Задача № 1 оцінюється в 11 балів, по 1 балу за кожен правильно визначений вид класифікації виду правових відносин. Задача № 2 оцінюється у 8 балів, по 2 бали за кожну правильно вирішену ситуацію.